

«Η διαπαιδαγώγηση και ο ρόλος των γονέων»

- Επίκεντρο αυτής της παρουσίασης δεν είναι «το οικογενειακό πρόβλημα», αλλά η παροχή βοήθειας στην οικογένεια, ώστε να ανακαλύψει νέες λύσεις για την αντιμετώπιση των δυσκολιών της.
- Η συμμετοχή και η συνεργασία των γονιών είναι ιδιαιτέρως σημαντική για την επίλυση των προβλημάτων της οικογένειας .

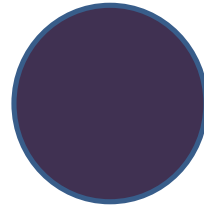
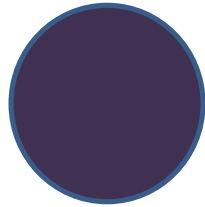

- Ο ρόλος τους είναι πολύ δύσκολος καθώς οι απαιτήσεις της καθημερινότητας τους είναι πάρα πολλές (ασφαλείς συνθήκες διαβίωσης των παιδιών, αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων, φροντίδα ασθενών ή ηλικιωμένων μελών της οικογένειας κλπ)
- Βρίσκονται στον πυρήνα της οικογένειας και είναι οι κύριοι παράγοντες που συμβάλλουν στη θετική λειτουργικότητα των παιδιών.

Αναπτυξιακά Στάδια (Piaget)

- Αισθησιοκινητική Περίοδος (από τη γέννηση έως 2 ετών) : Το παιδί διαφοροποιεί τον εαυτό του από τους άλλους. Αναγνωρίζει τον εαυτό του ως δράστη της ενέργειας και αρχίζει να ενεργεί σκόπιμα. Για παράδειγμα, σπρώχνει ένα σύρμα για να θέσει σε κίνηση ένα αντικείμενο που μπορεί να κινηθεί ή κουνάει μια κουδουνίστρα για να κάνει θόρυβο.
- Σύμφωνα με τον Piaget η μίμηση είναι ένα περίπλοκο σύνολο σχημάτων συμπεριφοράς και, επομένως, τα βρέφη είναι ικανά να μιμηθούν νέες πράξεις μετά τους 9 μήνες.

- Προεγνωσιολογική Περίοδος(2 έως 7 ετών) Μαθαίνει να χρησιμοποιεί τη γλώσσα, να αναπαριστά τα αντικείμενα με εικόνες και λέξεις. Η σκέψη του είναι ακόμα εγωκεντρική, δηλαδή δυσκολεύεται να λάβει υπόψη του τη γνώμη των άλλων. Κατηγοριοποιεί τα αντικείμενα με βάση μόνο ένα χαρακτηριστικό: Για παράδειγμα, βάζει στην ίδια ομάδα όλους τους κόκκινους κύβους ανεξάρτητα από το σχήμα ή όλους τους τετράγωνους κύβους ανεξάρτητα από το χρώμα.

- Περίοδος Συγκεκριμένων Λογικών Ενεργειών (7 έως 12 ετών) Μπορεί να σκέφτεται λογικά για τα αντικείμενα και τα γεγονότα. Αντιλαμβάνεται την έννοια του αριθμού της μάζας και του βάρους. Κατηγοριοποιεί τα αντικείμενα με βάση ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά του(πχ χρώμα, μέγεθος κλπ).
- Περίοδος Τυπικών Λογικών Ενεργειών (12 ετών και άνω) Μπορεί να σκέφτεται λογικά για αφηρημένες, συμβολικές έννοιες. Αρχίζει να ενδιαφέρεται για υποθετικά, μελλοντικά και ιδεολογικά προβλήματα

- Η επιρροή του οικογενειακού, εκπαιδευτικού και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος επηρεάζει άμεσα τη διαπαιδαγώγηση του παιδιού.

Οικογένεια

Η οικογένεια αποτελεί :

- Ένα σύστημα
- Μία συναισθηματική μονάδα,
- Ένα πλέγμα αλληλοσυνδεόμενων σχέσεων, που γίνεται καλύτερα κατανοητό, όταν αναλύεται μέσα σε ένα πολυγενεαλογικό ή ιστορικό πλαίσιο.

Υποσυστήματα της οικογένειας

- Τα οικογενειακά υποσυστήματα, μπορεί να έχουν ως πυρήνα τους την ηλικία, το φύλο, την εξουσία κλπ .

Κυρίαρχα Οικογενειακά Υποσυστήματα

- Γονεϊκό υποσύστημα
- Υποσύστημα των παιδιών.

Γονεϊκό Υποσύστημα

- Οι γονείς λαμβάνουν θεμελιώδεις αποφάσεις και θέτουν τους κανόνες για την οικογενειακή λειτουργία.
- Ως ζευγάρι πρέπει να διαπραγματεύονται τους ρόλους τους και να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον.
- Τα γονικά υποσυστήματα χρειάζονται τον δικό τους χώρο, ως άτομα και ως ζευγάρια, χωρίς παρεμβάσεις από τα παιδιά.

- Μεταξύ των υποσυστημάτων ή άλλων υποομάδων αναπτύσσονται συμμαχίες ή διαμάχες ιδιαίτερα όταν το άγχος είναι αυξημένο.

Μητέρα: Τώρα που θα έρθει ο πατέρας σας
θα δείτε..

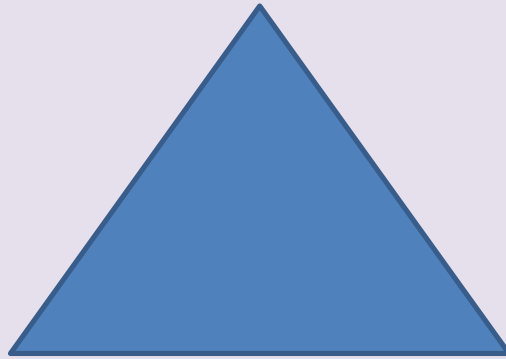

- Όταν οι γονείς διαπληκτίζονται, η ένταση μεταξύ τους αυξάνεται σε βαθμό που προκαλεί ανησυχία ή ακόμη και απειλή στο παιδί .
- Το παιδί είναι πιθανό να παρέμβει απότομα για να τους αποσπάσει την προσοχή και να μειωθεί η ένταση μεταξύ των γονιών.
- Οι συμπεριφορές του παιδιού γίνονται έντονες, ακόμη και αποκλίνουσες αναφορικά με το κοινωνικό πλαίσιο, παγιώνονται και σταθεροποιούν έτσι την οικογένεια. Το παιδί «γίνεται ο αποδιοπομπαίος τράγος».

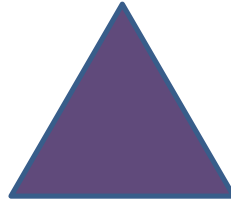
Όρια

- Τα όρια ενός γονικού υποσυστήματος που είναι πάρα πολύ διαπερατά επιτρέπουν να διαχέονται στο υποσύστημα των παιδιών πληροφορίες και συμπεριφορές, που θεωρητικά είναι ανάρμοστες, σε σχέση με το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών .

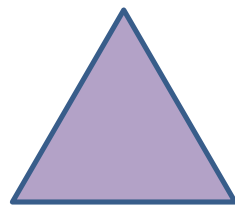

- Τα όρια μεταξύ υποσυστημάτων και ατόμων είναι σημαντικοί δείκτες οικογενειακής λειτουργικότητας.
- Για παράδειγμα, η αποτυχία δημιουργίας ξεκάθαρων ορίων μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στην οικογένεια, όπως συμπεριφορά ή και ενασχόληση ανάρμοστη της ηλικίας του, σεξουαλική κακοποίηση, «γονεοποίηση» του παιδιού κλπ.

- Το όριο είναι μια συμβολική, απαραίτητη γραμμή που καθορίζει τόσο τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο οικογενειακό πλαίσιο όσο και τη συμπερίληψη ενός ατόμου στην οικογένεια ή σε κάποιο υποσύστημα της. (ποιος ταιριάζει σε ένα συγκεκριμένο σύστημα ή υποσύστημα και ποιος όχι).
- Είναι απαραίτητη η ύπαρξη ορίων μεταξύ μεταξύ του γονικού υποσυστήματος και του υποσυστήματος των παιδιών. Τα όρια επιτρέπουν στους γονείς να έχουν ιδιωτική ζωή και στα παιδιά την αναγνώριση της θέσης τους στην οικογένεια και την αποδοχή των κανόνων

- Τα υγιή όρια είναι ημι-διαπερατά, δηλαδή σαφή, καθορισμένα και ευέλικτα όρια.
- Είναι ανοιχτά και ευέλικτα ώστε να επιτρέπουν την εισροή νέων πηγών πληροφόρησης και υποστήριξης καθώς και την αφομοίωση νέων σκέψεων, ιδεών και συμπεριφορών
- Είναι κλειστά ώστε τα μέλη της οικογένειας να έχουν μια κοινή αίσθηση ταυτότητας και σκοπού και σταθερά, για να προστατεύουν τα μέλη της οικογένειας από εξωτερικούς παράγοντες επικινδυνότητας .

Διαφοροποίηση

- Το παιδί καθώς μεγαλώνει, είναι σημαντικό να διαφοροποιήσει και να διαχωρίσει τον εαυτό του από τους γονείς του.
- Αν δεν επέλθει η διαφοροποίηση του παιδιού, τότε η οικογένεια μοιάζει με μια «αδιαφοροποίητη μάζα με συγχωνευμένα μέλη».

Παραδείγματα απύσας ή ανεπαρκούς διαφοροποίησης

- «Εμείς όταν ξεκινήσαμε το σχολείο, αντιμετωπίσαμε αρκετές δυσκολίες. Τώρα που πηγαίναμε στην Γ' Δημοτικού η δασκάλα μας ήταν αρκετά αυστηρή».
- Βοηθητικό για αυτή τη μητέρα θα ήταν να διαφοροποιήσει τον εαυτό της από το παιδί της, ώστε να διαχωριστούν οι ανάγκες και τα συναισθήματα του παιδιού της από τα δικά της.

- Σε ακραίες περιπτώσεις, η προσκόλληση είναι τόσο απόλυτη που οι γονείς και το παιδί δεν μπορούν να επιβιώσουν χωριστά ο ένας από τον άλλο.
- Μία τέτοια άλυτη συναισθηματική προσκόλληση αντιστοιχεί σε έναν υψηλό βαθμό έλλειψης διαφοροποίησης στο άτομο και στην οικογένεια.

Τρόποι αντιμετώπισης προβλημάτων διαπαιδαγώγησης

- Σε προβλήματα που αφορούν τους ρόλους του γονικού υποσυστήματος, συνίσταται η αλλαγή των οικογενειακών ρόλων των συζύγων για μία εβδομάδα. Όστε να αναπτυχθεί η ενσυναίσθηση και η κατανόηση των δυσκολιών που φέρουν οι ρόλοι που στερεοτυπικά έχουν αποδοθεί στους γονείς

- Για παράδειγμα σε μια οικογένεια ο γιος αρνείται να καθαρίσει το δωμάτιό του όταν του το ζητάει ο ένας γονέας, αλλά ανταποκρίνεται όταν το ζητήσει ο άλλος γονέας, σε σταθερή βάση.
- Ο ένας γονέας, κατέχει τη δύναμη ασκεί την εξουσία.
- Συνίσταται η ενδυνάμωση του γονέα και η αποδοχή του, σε θέματα γονικά από το γονέα που είναι κάτοχος της δύναμης και της εξουσίας.

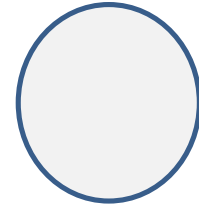
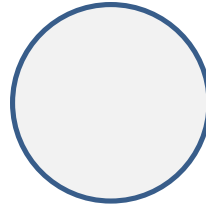
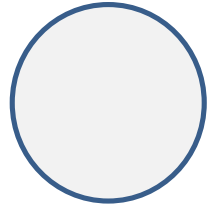
- Στην περίπτωση που το παιδί κάθε βράδυ πηγαίνει για ύπνο στο κρεβάτι των γονιών του, ο γονιός είναι σημαντικό να βοηθήσει στην σταδιακή απομάκρυνσή του.
- Πηγαίνει δίπλα στο κρεβάτι του παιδιού, όσες φορές και αν χρειαστεί κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Οι σχέσεις ισχύος θέτουν τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποιος μιλάει για ποιον;
- Ποιος μιλάει πρώτος;
- Ποιος διακόπτει ποιον;
- Ποιος συμφωνεί με ποιον;
- Ποιος «καταλαμβάνει περισσότερο χώρο»;
- Ποιος παίρνει αποφάσεις για ποιον;
- Ποιος φαίνεται να έχει την εξουσία για την τελική λήψη των αποφάσεων;

- Σύμφωνα με τον Norbert Elias (1996), η προσδοκία της κοινωνίας από τον εκπαιδευτικό θεσμό είναι η μεταμόρφωση των παιδιών από φυσικά σε κοινωνικά και πολιτισμένα όντα.

- Ο σχολικός θεσμός απαιτεί οι μαθητές να, ακολουθούν τους σχολικούς κανόνες, να ενδιαφέρονται και να συμμετέχουν στο μάθημα.
- Η υποχρεωτική συμμετοχή και η απαιτούμενη αφοσίωση στη σχολική δραστηριότητα αποτελεί ένα σύμβολο τόσο της δέσμευσης όσο και της συμμόρφωσης των παιδιών στους στόχους του σχολείου και κατ' επέκταση της κοινωνίας.

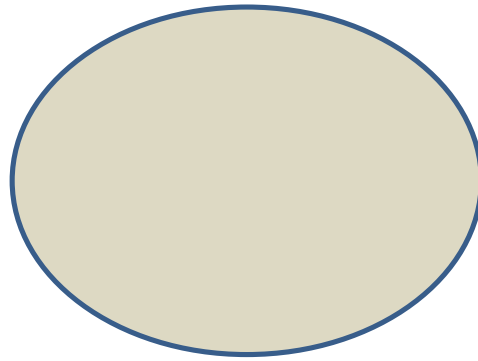
Εκπαιδευτική διαδικασία και παιδική ηλικία

- Η παιδική ηλικία καθορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγεται η εκπαίδευση και διαμορφώνονται οι παιδαγωγικοί και κοινωνικοί στόχοι του σχολείου.
- Βάσει των «αντικειμενικών» γνωρισμάτων της παιδικής ηλικίας, δηλαδή αυτά που θεωρούνται από την κοινωνία ως «φυσιολογικά», το σχολείο, αποδίδει ρόλους στα παιδιά τους οποίους, όμως αυτά συχνά αμφισβητούν, αρνούνται ή ανατρέπουν.

Καταστάσεις που συνδυαστικά απαιτούν ιδιαίτερη φροντίδα

- Το παιδί παρουσίασε δυσκολίες στο παρελθόν σε κάποιο τομέα της ανάπτυξης, πχ στον κινητικό τομέα.
- Το παιδί είναι ιδιαίτερα ζωηρό και απρόσεχτο και δείχνει να μην προσέχει όταν του μιλάνε.
- Το παιδί δεν προσπαθεί να επικοινωνήσει ούτε με μη λεκτικούς τρόπους και δείχνει να αποφεύγει την κοινωνική επαφή.
- Το παιδί καθυστερεί συνολικά στην ανάπτυξή του.

- Ο χρόνος του παιδιού και η ανάπτυξη του μοιράζεται ανάμεσα σε οικογένεια και σχολείο.
- Μια ουσιαστική συνεργασία, βασιζόμενη σε μια αμοιβαία σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών, συνδράμει στην εξέλιξη του και στην αυτονομία του παιδιού
- Λειτουργεί θετικά στο σχολικό κλίμα, στη συμμετοχή των μαθητών στο σχολείο, στη ψυχική υγεία των παιδιών.
- Δημιουργεί αίσθημα ικανοποίησης σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας

- Η επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη για τα παιδιά που χρήζουν εξειδικευμένης υποστήριξης για την οποία συχνά απαραίτητη είναι η εμπλοκή και άλλων επαγγελματιών.

- Οι εκπαιδευτικοί μέσα από τη συνεργασία με τους γονείς συλλέγουν στοιχεία και σχεδιάζουν ένα εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- Αναγνωρίζονται εκτός από τις ανάγκες του παιδιού και αυτές των γονέων του
- Προσφέρονται στους γονείς ευκαιρίες για παροχή περισσότερων υπηρεσιών, καθώς πολλοί γονείς δεν ενημερώνονται για τις υπηρεσίες που τους παρέχονται δωρεάν αναφορικά με τις ανάγκες τις οικογένειάς τους.

Ευχαριστώ πολύ

